




İSTİHDAM EDİLEBİLİR MİYİM? BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN İSTİHDAM EDİLEBİLME ALGILARI: ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Ahmet ATALAY¹

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Ardahan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarının ne düzeyde olduğunu ortaya koymaktır. Ayrıca öğrencilerin istihdam edilebilme algılarının demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Araştırma nicel araştırma yöntemleri kapsamında tarama deseni ile yürütülmüştür. Araştırmanın evreni Ardahan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu evren içerisinde araştırma grubu olarak evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Ancak evren içerisinde örneklem olarak 304 öğrenciye ulaşılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Rothwell, Herbert ve Rothwell (2008) tarafından geliştirilen ve Gümüşay (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan "İstihdam Edilebilme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistiklerle birlikte bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Elde edilen değerlere göre, araştırmaya dahil edilen öğrencilerin kendine ve çalışma alanına güven algılarının yüksek düzeyde; üniversite ve bölümün marka gücü, alana dair iş fırsatları ve genel istihdam edilebilme algılarının ise orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri ile istihdam edilebilme algıları ve alt faktörleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Sonuç olarak beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İstihdam Edilebilme, Spor, Beden Eğitimi, Spor Yönetimi.

CAN I EMPLOYABLE? PERCEPTION OF EMPLOYABILITY OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT SCHOOL STUDENTS: A CASE OF ARDAHAN UNIVERSITY

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the level of employability perceptions of the students of Ardahan University School of Physical Education and Sports and whether the perceptions of employability of students differ according to demographic characteristics. The research was conducted with a screening design within the scope of quantitative research methods. The population of the study consisted of students of Ardahan University School of Physical Education and Sports. It is aimed to reach the entire universe as a research group within this universe. However, 304 students were reached as samples from the universe. In this study, Employability Scale developed by Rothwell, Herbert and Rothwell (2008) and adapted into Turkish by Gümüşay (2014) was used as data collection tool. Descriptive statistics, independent sample t test and one way ANOVA were used in the analysis of the data. According to the obtained values, the students' self-perception and confidence in the job area were found to be high; the university's and department's brand strength, job opportunities and general employability perceptions were moderate. Statistically significant differences were found between the demographic characteristics of the participants and their perceptions of employability and sub-factors. As a result, it was found that the perceptions of employability of physical education and sports school students were moderate.

Keywords: Employability, Sports, Physical Education, Sport Management.

¹ Ardahan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ardahan/Türkiye, ahmetatalay@ardahan.edu.tr

GİRİŐ

KüreselleŐme ve endüstriyel ilerleme ile birlikte iş gücüne artan talep istihdam ve istihdam edilebilme kavramlarını ortaya çıkarmıŐtır. İstihdam, bir ülkede üretimi gerçekleŐtirmek için üretim faktörlerinin, mal ve hizmetlerin üretim sürecine aktif bir Őekilde dahil edilmesidir [1]. Kısaca bir kiŐinin belli bir iŐi görmesi amacıyla çalıŐtırılmasıdır [2]. İstihdam edilebilme, kiŐinin iŐinde baŐarılı olabilmesi, kendisine, topluma, iş gücüne ve ekonomiye fayda sağlayabilmesi için sahip olması gereken bilgi ve becerilerdir [3]. Ve bu becerileri geliŐtirerek yaŐamı boyunca faydalanacağı yeterliliklere sahip olmasıdır [4].

İstihdam edilebilme üzerine BirleŐik Krallık 'ta 2007 yılında bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Yükseköğretimden mezun olan öğrencilerin istihdam edilebilmelerine ilişkin "CareerEDGE" isimli bir model oluŐturulmuŐtur. Bu modele göre, istihdam edilebilmenin beŐ ana unsuru olduğu belirlenmiştir. Bunlar, kariyer, tecrübe, alan bilgisi, jenerik beceriler ve duygusal zekadır [5].

Küresel ekonomik sistem içerisinde en hızlı büyüyen endüstrilerin baŐında spor gelmektedir [6]. Spor ve fiziksel aktivite sektörü tüketici memnuniyetine bağlı olarak da büyüyen bir sektördür. Buna bağlı olarak hizmet kalitesini geliŐtirmek durumundadır. Dolayısıyla tüketici memnuniyetini ön planda tutmaktadır [7-9]. Sporda tüketici memnuniyeti, kalite ve verimlik için sporda insan kaynağı olarak nitelendirilen sporcu, antrenör, montör, yönetici, mühendis, eğitimci, doktor, iŐletmeci vb. uzmanların istihdam edilebilmeleri son derece önemlidir [10]. Bunun için ise spor bilimleri alanından mezun olan kiŐilere sporun ve etkilerinin geliŐtirilmesi amacıyla istihdam olanakları sağlanmalıdır [11].

Sporda, kalite, verimlilik ve müşteri memnuniyetinin yanı sıra sosyal ve toplumsal amaçlar da mevcuttur. Öyle ki sporun, insanların kiŐisel geliŐimlerinde ve ülkelerin tanıtımında önemli bir yeri vardır. Sporun yaygınlaŐtırılıp istenilen baŐarıların kazanılmasında güçlü bir teŐkilatlanma ve yönetim belirleyicidir [12]. Ayrıca baŐarılı bir spor ortamı için organizasyon ve yönetimin yanında faaliyet ve aktiviteleri organize edecek, yönlendirecek uzmanlara ihtiyaç duyulmaktadır [13]. Nitekim, sporun toplumlarda yaygınlaŐtıėı bir dönemde halkın fiziksel aktivite ihtiyacının giderilebilmesi için spor bilimleri alanında eğitim almış bireylerin istihdam edilebilmeleri sorgulanmalı [14] ve yukarıda ifade edilen uzman ihtiyacına cevap verilebilmesi gerekmektedir.

Sporda istihdam ve uzman (sporcu, antrenör, yönetici, öğretmen vb.) ihtiyacına cevap vermeye çalışan kurumlar, başta üniversitelerin spor bilimleri alanında eğitim veren birimleridir. Bu birimler, öğrencilerin istihdam edilebilirliklerini artırabilmek için çok çeşitli yetkinlik ve beceriler kazandırmalıdır [15]. Dolayısıyla bu durum üniversiteler için önemli bir amaç haline gelmişti [16]. Türkiye’de spor bilimlerine ilişkin lisans eğitimi üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO), Spor Bilimleri Fakülteleri (SBF) ve Spor Bilimleri ve Teknolojileri Yüksekokulları (SBTYO) çatısı altında yürütülmektedir [17,18].

Bu araştırmanın amacı, Ardahan Üniversitesi BESYO öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarının ne düzeyde olduğunu belirlemektir.

MATERYAL ve METOT

Araştırma Modeli

Bu araştırma sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan nicel araştırma yöntemi ile yürütülürken, tarama deseninden yararlanılmış ve çalışma grubundan veriler anket aracılığıyla elde edilmiştir. Ayrıca araştırmaya ilişkin Ardahan Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı’ndan 7 sayı numaralı ve 26.02.2020 tarihli etik kurul onayı alınmış ve ilgili kurulca araştırma uygun bulunmuştur.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma grubunu Ardahan Üniversitesi BESYO öğrencileri oluşturmaktadır. Evren olarak belirlenen Ardahan Üniversitesi BESYO öğrencileri içerisinde örneklem seçme yoluna gidilmemiş, evrenin tamamına ulaşılması planlanmıştır. Ardahan Üniversitesi BESYO öğrenci işleri kayıtlarına göre aktif olarak 437 öğrenci bulunmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak amacı ile öğrencilerin tamamına anket formu ulaştırılmış ancak 356 öğrenci anketlere geri dönüş sağlamıştır. Araştırmacı tarafından yapılan anket kontrollerinde 52 adet anketin geçersiz ve düzensiz olduğu tespit edilip analiz sürecine dahil edilmemiş ve toplamda örneklem grubunu oluşturan 304 anket ile analiz süreci gerçekleştirilmiştir. İlgili araştırma grubuna ilişkin demografik özellikleri içeren bilgiler tablo 1’de görselleştirilerek sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Kadın	132	43,4
	Erkek	172	56,6
Sınıf	1	40	13,2
	2	107	35,2
	3	76	25,0
	4	81	26,6
Öğrenim türü	Birinci öğretim	201	66,1
	İkinci öğretim	103	33,9
Bölüm	Spor yöneticiliği	172	56,6
	Öğretmenlik	132	43,4
Toplam		304	100,0

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Rothwell, Herbert ve Rothwell (2008) tarafından geliştirilen [19] ve Gümüşay (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan “İstihdam Edilebilme Ölçeği” (İEÖ) kullanılmıştır [2]. Kullanılan ölçek 13 sorudan ve 3 alt boyuttan oluşan 5’li likert tipi ölçektir. Alt boyutlar, kendine ve çalışma alanına güven, üniversite ve bölümün marka gücü ve alana dair iş fırsatları şeklinde sıralanmaktadır. Birinci alt boyut olan kendine ve çalışma alanına güven alt boyutunun cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .74, ikinci boyut olan,, “üniversite ve bölümün marka gücü alt boyutunun cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .74, üçüncü alt boyut olan alana dair iş fırsatları alt boyutunun ise cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .66, olarak tespit edilmiştir. Genel anlamda ise ölçeğin cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .89, olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama sürecinde eğitim öğretimlerine devam eden öğrencilere doğrudan ulaşılmıştır. Öğrencilere çalışma ve içeriği hakkında gerekli bilgiler aktarıldıktan sonra anketleri doldurmaları istenmiştir. Daha sonra ise toplanan anketler kontrol edildikten sonra bilgisayar ortamına aktarılmış ve analize hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında, İstihdam Edilebilme Ölçeğinden elde edilen puanlar analiz edilmeden önce verilerin dağılımı incelenmiştir. Dağılımın belirlenmesinde çarpıklık ve

basıklık değerleri temel alınmıştır. Tabachnick ve Fidell (2007)'e göre, bu değerlerin ± 1 Aralığında yer alması verilerin normal dağılımdan aşırı sapmadığını göstermektedir [20]. Bu araştırmada hesaplanan değerler ($-0,89 < \text{Çarpıklık} < -0,17$; $-0,37 < \text{Basıklık} < 0,90$) İstihdam Edilebilme lçeği puanlarının normal dağılıma oldukça yakın dağıldığını işaret etmiştir. Bu sonuç dikkate alınarak verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır.

Bağımsız rneklem t testi, İstihdam Edilebilme lçeği puanlarını cinsiyet, ğretim türü ve bölüm değişkenlerine göre karşılaştırmak için uygulanmıştır. Sınıf değişkenine göre İstihdam Edilebilme lçeği puanlarını incelemek için ise tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. LSD testi uygulanarak gruplar arasındaki farkın kaynağı belirlenmiştir. Yaş ve akademik not ortalaması ile İstihdam Edilebilme lçeği puanları arasındaki ilişkileri incelemek için ise Pearson Korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen verilerin analizleri sonucunda ortaya çıkan bulgular sunulmaya çalışılmış ve elde edilen sayısal veriler tablolarda görselleştirilerek aktarılmıştır.

Tablo 2. İstihdam Edilebilme lçeğinden Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel Analizler

Değişkenler	N	Minimum	Maksimum	\bar{x}	Ss
Kendine ve çalışma alanına güven	304	1,00	5,00	3,51	0,80
Üniversite ve bölümün marka gücü	304	1,00	5,00	2,91	0,88
Alana dair iş fırsatları	304	1,00	5,00	2,90	0,97
İE toplam puan	304	1,00	4,85	3,18	0,68

Tablo 2 incelendiğinde, kendine ve çalışma alanına güven, niversite ve bölümün marka gücü, alana dair iş fırsatları alt boyutları ve İE toplam puan ortalamaları hesaplanmıştır. Buna göre, öğrencilerin kendine ve çalışma alanına güven alt boyut ortalaması $3,51 \pm 0,8,0$; niversite ve bölümün marka gücü alt boyut ortalaması $2,91 \pm 0,88$; alana dair iş fırsatları alt boyut ortalaması ise $2,90 \pm 0,97$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca genel istihdam edilebilme algıları ise $3,18 \pm 0,68$ şeklinde bulgulanmıştır.

Tablo 3. İstihdam Edilebilme Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
Kendine ve çalışma alanına güven	Kadın	132	3,53	0,81	0,33	0,74
	Erkek	172	3,49	0,80		
Üniversite ve bölümün marka gücü	Kadın	132	2,99	0,90	1,31	0,19
	Erkek	172	2,85	0,87		
Alana dair iş fırsatları	Kadın	132	2,96	1,03	1,05	0,30
	Erkek	172	2,85	0,92		
İEÖ toplam puan	Kadın	132	3,23	0,72	1,05	0,30
	Erkek	172	3,15	0,65		

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak kendine ve çalışma alanına güven, üniversite ve bölümün marka gücü, alana dair iş fırsatları alt boyutları ve İEÖ toplam puan ortalamalarının farklılaşmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$). Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarında öğrenim gören kadın ve erkek lisans öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarının benzer olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. İstihdam Edilebilme Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Sınıf	N	\bar{X}	Ss	F	p	Çoklu Karşılaştırma
Kendine ve çalışma alanına güven	1	40	3,69	0,96	3,52	0,02	1>2, 3>2,
	2	107	3,32	0,74			
	3	76	3,65	0,64			
	4	81	3,53	0,89			
Üniversite ve bölümün marka gücü	1	40	2,88	1,01	0,32	0,81	-
	2	107	2,87	0,90			
	3	76	3,00	0,77			
	4	81	2,90	0,91			
Alana dair iş fırsatları	1	40	2,76	1,12	1,55	0,20	-
	2	107	2,99	0,99			
	3	76	3,00	0,79			
	4	81	2,74	1,00			
İEÖ toplam puan	1	40	3,23	0,81	1,29	0,28	-
	2	107	3,11	0,68			
	3	76	3,30	0,58			
	4	81	3,15	0,71			

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin sınıf düzeylerine bağlı olarak üniversite ve bölümün marka gücü, alana dair iş fırsatları alt boyutları ve İEÖ toplam puan ortalamalarının farklılaşmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$). Bununla birlikte kendine ve çalışma alanına güven alt boyut puan ortalamalarının öğrencilerin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlenmiştir ($p<0,05$). LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin kendine ve çalışma alanına güven alt boyut puan ortalamaları, üçüncü sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 5. İstihdam Edilebilme Ölçeğinden Elde Edilen Puanlar ile Yaş ve Not Ortalaması Arasındaki İlişkiler

Değişkenler		Yaş	Not ortalaması
Kendine ve çalışma alanına güven	r	0,016	0,084
	p	0,776	0,143
	N	304	304
Üniversite ve bölümün marka gücü	r	0,051	-0,012
	p	0,378	0,830
	N	304	304
Alana dair iş fırsatları	r	-0,014	-0,073
	p	0,814	0,206
	N	304	304
İEÖ toplam puan	r	0,025	0,017
	p	0,669	0,770
	N	304	304

Tablo 5 incelendiğinde, yaş ile kendine ve çalışma alanına güven ($r=0,016$; $p>0,05$), üniversite ve bölümün marka gücü ($r=0,051$; $p>0,05$), alana dair iş fırsatları ($r=-0,014$; $p>0,05$) alt boyutları ve İEÖ toplam ($r=0,025$; $p>0,05$) puanları arasında düşük düzeyde anlamlı olmayan ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Akademik not ortalaması ile kendine ve çalışma alanına güven ($r=0,084$; $p>0,05$), üniversite ve bölümün marka gücü ($r=-0,012$; $p>0,05$), alana dair iş fırsatları alt boyutları ($r=-0,073$; $p>0,05$) ve İEÖ toplam ($r=0,017$; $p>0,05$) puanları arasında düşük düzeyde ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. İstihdam Edilebilme Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Öğretim türü	N	\bar{X}	Ss	t	p
Kendine ve çalışma alanına güven	Birinci öğretim	201	3,50	0,81	-0,36	0,72
	İkinci öğretim	103	3,53	0,80		
Üniversite ve bölümün marka gücü	Birinci öğretim	201	2,85	0,91	-1,61	0,11
	İkinci öğretim	103	3,03	0,82		
Alana dair iş fırsatları	Birinci öğretim	201	2,87	0,99	-0,76	0,45
	İkinci öğretim	103	2,95	0,92		
İEÖ toplam puan	Birinci öğretim	201	3,15	0,70	-1,08	0,28
	İkinci öğretim	103	3,24	0,65		

Tablo 6 incelendiğinde, öğretim türüne bağlı olarak kendine ve çalışma alanına güven, üniversite ve bölümün marka gücü, alana dair iş fırsatları alt boyutları ve İEÖ toplam puan ortalamalarının farklılaşmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$). Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarında öğrenim gören birinci ve ikinci öğretim öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarının benzer olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. İstihdam Edilebilme Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Bölüme Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	t	p
Kendine ve çalışma alanına güven	Spor yöneticiliği	172	3,50	0,78	-0,24	0,81
	Öğretmenlik	132	3,52	0,83		
Üniversite ve bölümün marka gücü	Spor yöneticiliği	172	2,93	0,85	0,36	0,72
	Öğretmenlik	132	2,89	0,92		
Alana dair iş fırsatları	Spor yöneticiliği	172	2,90	0,95	-0,01	0,99
	Öğretmenlik	132	2,90	1,00		
İEÖ toplam puan	Spor yöneticiliği	172	3,18	0,66	0,01	0,99
	Öğretmenlik	132	3,18	0,72		

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin bölümlerine bağlı olarak kendine ve çalışma alanına güven, üniversite ve bölümün marka gücü, alana dair iş fırsatları alt boyutları ve İEÖ toplam puan ortalamalarının farklılaşmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$). Spor yöneticiliği ve

öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarının benzer olduğu belirlenmiştir.

TARTIşMA ve SONUÇ

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sonuçları mevcut alan yazın ışığında tartışılmış ve BESYO öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarına ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

Seçer (2013) tarafından yapılan yetersiz istihdam ile ilgili araştırmada spor bilimlerinden mezun olan kişiler için eksik istihdam ve işsizliğin önemli bir sorun haline geldiği ifade edilmektedir [21]. Ataçocuğu ve Zelyurt (2017), eksik istihdamın birçok sektörde olduğu gibi spor sektöründe de baş gösteren bir sorun olduğunu belirtirken [22]; Kırımoğu (2010)'da spor bilimlerinde mezunlar açısından bir istihdam sorunun varlığına işaret etmektedir [23]. Günümüzde serbest zaman arayışı ve sağlık kaygısı gibi nedenlerden ötürü sporun toplumsal yaşamda önemi giderek artmaktadır [24]. Bu sebeple spor eğitimi alan bireylerin istihdamı önem arz etse de bu alandaki istihdam olanaklarının daralması güçlü bir tezat oluşturmaktadır [14]. Bu tezatlığa değinen Yıldız ve Tüfekçioğu (2008), spor bilimlerinden mezun olan kişilerin hem kamuda hem de özel sektörde iş bulabilme imkanlarının düşük olduğunu belirtmektedir [25].

Alan yazında tartışılan spor sektöründeki istihdam sorunlarına istinaden Ardahan Üniversitesi özelinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri ile bu araştırmanın yürütülmesi ve güncel bir yorum getirilmesi ihtiyacı belirlemiştir. Bu bağlamda, araştırmada Ardahan üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarının ne düzeyde olduğu ve katılımcıların demografik özelliklerine göre istihdam edilebilme algılarının değışkenlik gösterip göstermediği sorgulanmıştır.

Ardahan üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin istihdam edilebilme algılarının incelendiği bu araştırmada, katılımcıların kendi alanları ile ilgili genel istihdam edilebilme algı ortalamaları $3,18 \pm 0,68$ şeklinde hesaplanmıştır (Tablo 2).

Yukarıda ifade edilen amaca istinaden yürütölen çalışma bulguları incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen öğrencilerin kendine ve çalışma alanına güven alt boyut ortalaması $3,51 \pm 0,8,0$; üniversite ve bölümün marka gücü alt boyut ortalaması $2,91 \pm 0,88$; alana dair iş fırsatları alt boyut ortalaması ise $2,90 \pm 0,97$ olarak hesaplanmıştır (Tablo 2).

Özellikle 2012 yılında öğrenci kabul etmeye başlayan Ardahan Üniversitesi BESYO'nun öğrenciler tarafından henüz diğer köklü üniversitelerin gerisinde şeklinde algılanması bu sonucu ortaya çıkarmış olabilir. Ayrıca üniversitenin yeni olması, öğrenciler tarafından özellikle özel sektörde istihdam edilebilmeleri noktasında bir dezavantaj olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte öğrencilerin genel istihdam edilebilme algılarının ise orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Çoban ve Karaman (2013) tarafından yürütölen bir araştırmada üniversitede spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin gelecekle ilgili beklentilerini yüksek olduğu sonucu ortaya konulmuştur [26]. Avrupa Birliği raporlarına göre 2018 yılında AB'de spor alanında 1,7 milyondan fazla insan çalışmakta ve toplam istihdamdan daha yüksek bir hızla artmaktadır. Ayrıca spor sektöründe istihdam edilen her on kişiden dördü 15-29 yaş arasındadır ve bunların üçte birinden fazlası ilgili alanda yükseköğrenimi tamamlamıştır [27].

Yukarıda yer alan bulguların aksine Turgut, Gökyürek ve Yenel (2004) tarafından yürütölen bir araştırmada Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin; mezuniyet sonrası istihdam kaygısı taşıyıp taşımadıklarına ilişkin olarak; %72,3'ünün "Evet" şeklinde görüş bildirdikleri ve istihdam noktasında oldukça kaygılı oldukları sonucu çıkmıştır [28]. Bu kaygının spor sektörü özelinde oluşması ile ilgili Çerez (2004), spor bilimleri ile ilgili yüksek öğreti kurumlarının ihtiyaçtan fazla olmasına bağlamaktadır [29]. İhtiyaç fazlası kurum ve mezunlar sebebi ile kamudaki istihdamın sınırlı olmasından dolayı bireylerin özel sektöre yöneldiği veya eğitim aldıkları alanın dışındaki sektörlere yöneldikleri söylenebilir [30-31]. Örneğin, son beş yılda (2014-2018) Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sadece 6066 beden eğitimi ve spor öğretmeninin ataması yapılmıştır [32]. Bu rakamın daha iyi anlaşılabilmesi adına kamuda yapılan son sekiz atamada spor bilimleri alanından mezun olanların genel kontenjandan aldığı pay sadece %3.29'dur [32]. Avrupa Birliği özellikle sporun bölgesel kalkınmaya katkısını ifade ederken spor sektörü ile ilgili hazırlanan Beyaz Kitapta, endüstrinin büyüdüğünü, ancak potansiyelini yeterince yerine getiremediğini belirtilmektedir [33].

Gerek özel sektör gerekse de kamu sektöründe spor istihdam imkânları ile her geğen gün büyümektedir. Örneğin AB ölkelerinde spor sektörünün ortalama büyüme oranı % 0,7'dir. Türkiye'de ise spor sektörü, AB ölkelerine göre en düşük paya sahiptir. Polonya, Yunanistan, Almanya, Portekiz ve Çek Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti'ni takip etmektedir. Spor sektöründe istihdamda en fazla artış gösteren ölkeler sırasıyla Portekiz, Polonya, İsviçre ve İspanya'dır. Türkiye dahil diğer Avrupa ölkelerinde istihdam oranları düşük kalmıştır [34].

Katılımcılara ait demografik özelliklere göre farklılıklara ilişkin bulgulara bakıldığında ise, cinsiyet, bölüm ve öğrenim türü açısından istihdam edilebilme algıları ve ölçek alt boyutların nezdinde anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır (Tablo 3,6,7). Türkiye’de özellikle kamu sektöründe cinsiyete dayalı bir istihdam politikasının olmaması cinsiyet değişkeni açısından bir farklılık ortaya koymamış olabilir. Ancak özel sektörde sporda erkek istihdam sayısının kadınlardan çok fazla olduğu ve özellikle yöneticilik lider pozisyonlarında erkeklerin baskın olduğu görülmektedir [35]. Bölüm ve öğretim türü farklılıklarının ortadan kalkmasında ise özellikle son yıllarda formasyon uygulamasının yaygınlaşması ve etkili olduğu ifade edilebilir. Bununla birlikte, sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin kendine ve çalışma alanına güven alt boyut puan ortalamaları, ikinci sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir (tablo 4). Son olarak, yaş ve not ortalamaları açısından da ölçek ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Tartışma bölümünde ele alınan, alan yazında yer alan çalışma sonuçlarının karamsar sonuçlar ortaya koyduğu ve spor bilimleri alanındaki kişilerin istihdam edilebilme kaygılarının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ancak mevcut istatistikler bu kaygıyı haklı çıkarmaktadır. Özellikle spor sektörü içerisinde, alanında eğitim almış kişilerin istihdam edilme noktasında yetersiz kaldığı söylenebilir. Özen vd. (2012) tarafından yapılan bir araştırmada katılımcıların %63’ü spor kulüplerinin alanında eğitimli spor elemanlarını istihdam etmediğini; yine katılımcıların %69’u ise Gençlik Spor Bakanlığı’nın BESYO mezunlarını yeterince istihdam etmediğini belirtmiştir [36].

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, katılımcıların kendi alanları ile ilgili genel istihdam edilebilme algı ortalamaları $3,18 \pm 0,68$ şeklinde hesaplanmıştır. Katılımcılara ait demografik özelliklere göre farklılıklara ilişkin bulgular incelendiğinde ise, cinsiyet, bölüm ve öğrenim türü açısından istihdam edilebilme algıları ve ölçek alt boyutların nezdinde anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Ancak, sınıf, yaş ve not ortalaması değişkenleri ile istihdam edilebilme algıları ve ölçek alt boyutların nezdinde anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

1. Ardıç O. Mikro İktisat, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.

2. Gümüşay A. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İstihdam Edilebilme Algısı. Yüksek Lisans Tezi, Niğe Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 2014.
3. Yorke M, Knight PT. Embedding Employability Into the Curriculum, The Higher Education Academy, York, 2004.
4. Yorke M. Employability in Higher Education: What it is- What it is not? Learning and Employability Series, The Higher Education Academy, York, 2006.
5. Pool LD., Sewell P. The Key to employability: developing a practical model of graduate employability. Education Training, 2007; 49(4): 277-289.
6. Akşar T. Futbol Ekonomisi, Literatür Yayınları, İstanbul, 2006.
7. Chelladurai P, Chang K. Targets and stadarts of quality in sport services. Sport Management Review, 2000; 3: 1-22. [https://doi.org/10.1016/S1441-3523\(00\)70077-5](https://doi.org/10.1016/S1441-3523(00)70077-5)
8. Howat G, Crilley G, Absher J, Milne I. Measuring customer service quality in sport and leisure centres. Managing Leisure, 1996; 1(2): 77-89. <https://doi.org/10.1080/136067196376456>
9. Kyle G, Graefe A, Manning R, Bacon J. Predictors of behavioral loyalty among hikers along the appalchion trail. Leisure Science, 2004; 26: 99-118. <https://doi.org/10.1080/01490400490272675>
10. Devocioğlu S, Çoban B, Karakaya YE. Türkiye’de Spor eğitimi sektörünün görünümü. Türk Eğitim Bilimler Dergisi, 2011; 9(3): 627-654.
11. Sunay H. Türk spor politikasına analitik bir bakış. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimler Dergisi, 2003; 1(1): 39-42.
12. Sunay H. Spor Yönetimi, Gazi Kitabevi, Ankara, 2017.
13. Sunay H, Kaya B. Türk spor yönetimindeki mevcut sorunlarla ilgili antrenörlerin görüşleri. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 2019; 10(3): 301-311.
14. Taşmektepligil Y, Hazar F, Ağaoğlu SA, Öğreten N, Terzioğlu EA. Beden eğitimi ve spor alanı mezunlarının istihdam sorunları ve yeni iş olanakları. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2009; 11(2): 99-118.
15. Minten S, Forsyth J. The careers od sports graduates: Implications for employability strategies in higher education sports courses. Journal of Hospitality Leisure Sports & Tourism Education, 2014; 15: 94-102. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jhlste.2014.06.004>
16. Euriko SE, Da Silva JAM, Do Valle PO. A Model of graduates’ satisfaction and loyalty in tourism higher educaiton: The role of employability. Journal of Hospitality Leisure Sports & Tourism Education, 2015; 16: 30-42. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2014.07.002>
17. YÖK İstatistik Merkezi. (2017). Ankara: [01.01.2020] <https://istatistik.yok.gov.tr>. adresinden erişilmiştir.
18. Atalay A. Research models used in doctoral theses on sport management in Turkey: A Content Analysis. Universal Journal of Educational Research, 2018; 6(3): 541-555. <https://doi.org/10.13189/ujer.2018.060317>
19. Rothwell A, Herbert I, Rothwell F. Self-perceived employability: Construction and initial validation of a scale for university students. Journal of Vocational Behavior, 2008; 73(1): 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2007.12.001>
20. Tabachnick BG, Fidell LS. Using Multivariate Statistics, Allyn & Bacon/Pearson Education, New York, 2007.

21. Seçer B. İstihdam öncülleri sonuçları ve nitel bir araştırma, Altın Nokta Yayınevi, İzmir, 2013.
22. Ataçoğu MŞ, Zelyurt MK. Spor bilimleri fakülteleri mezunlarının işsizlik deneyimleri üzerine nitel bir araştırma. Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 2017; 1: 70-97.
23. Kırımoğlu H. Türkiye’de beden eğitimi ve spor yüksekokulu son sınıf oğrencilerinin istihdam sorunu açısından umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 2010; 18(1): 37-46.
24. Koruğ Z, Bayar P. Egzersizin depresyon tedavisindeki yeri ve etkileri. Hacettepe Journal of Sports Science, 2004; 15(1): 49-64.
25. Yıldız SM, Tüfekçioğlu E. Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında eğitim destekleri, kariyer gelişim olanakları ve eğitim sonrasında istihdam durumunun oğretim elemanları ve oğrencilerin görüşlerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 2008; 2(2): 89-97.
26. Çoban AE.,Karaman NG. Üniversite oğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları. Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi, 2013; 2(2): 78-88.
27. Eurostat Statistic Explained (2020). Employment in sport. Brüksel: [25.05.2020] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_in_sport adresinden erişilmiştir.
28. Turgut M, Gökyürek B, Yenel F. Beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde oğrenim gören oğrencilerin bu bölümleri seçme nedenleri ve beklentileri üzerine bir araştırma. Gazi Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 2004; 5(1): 91-99.
29. Çerez H. An Application Model of Total Quality Management and Strategic Planning for Sport Management Department of Physical Education and Sport School. 8. International Sport Science Congress, Antalya, Turkey, 2004.
30. Alpaslan T, Kılıçgil E. Ankara Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksek okulu oğrencilerinin sosyo kültürel yapı-meslek seğimi ilişkisi. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2005; 3(1): 17-26.
31. Ardahan F. Sektör odaklı eğitim anlayışıyla Akdeniz Üniversitesi spor yöneticiliği bölümünde okuyan ve mezun oğrencilerinin bölüm tercihi ve aldıkları eğitim ile ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2010; 7(2): 696-715.
32. Uzer E. Spor Eğitimi Veren Yüksek Oğretim Kuruluşu Oğrencilerinin İstihdamı ve İstihdam Sorunları. Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 2019.
33. European Commission. (2007). Brüksel: [25.05.2020] White paper on sport. Brussels. http://www.euoffice.euolympic.org/files/guide_to_eu_sport_policy_final_versionwithlinks.pdf adresinden erişilmiştir.
34. Mumcu HE, Karakullukçu ÖF, Karakuş M. Youth employment in the sports sector. Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 2019; 11(18): 2651-2665. <https://doi.org/10.26466/opus.535301>
35. Hartmann-Tews I, Pfister G. Sport and Women: Social İssues in İnternational Perspective, Routledg, London, 2005.
36. Özen G, Koçak F, Boran F, Sunay H, Gedikler N. Türk spor yönetimindeki mevcut sorunlara ilişkin akademisyenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2012; 10(4): 107-116.